

Tartu Universitet

Fakultetet for Kunst og Humaniora

College for fremmedsprog og kulturer

Afdeling for skandinavistisk

(Dansk sprog og litteratur)

YAHYA HASSAN – ET LITTERÆRT HANGARSKIB, ET POETISK MASKINGEVÆR
Analyse af Yahya Hassans digtsamlinger

Bachelorprojekt

Evely Peterson

Vejleder prof. Daniel Sävborg

Tartu

2020

Indhold

1. Indledning	3
2. Baggrund.....	5
2.1 Islam i Danmark	5
2.2 Hvem var Yahya Hassan?	7
2.3 YAHYA HASSAN. Digte. Gyldendal	9
2.4 YAHYA HASSAN 2. Digte. Gyldendal.....	10
3. Teori og Metode.....	12
3.1 Kvalitativ indholdsanalyse	12
3.2 Oprettelse af analyse kategorier	13
3.3 Kriterier for digte og kilder	14
4. Analyse	15
4.1 Sprog og stil i Yahya Hassans digte.....	15
4.1.1 Ordvalg	15
4.1.2 Stil.....	19
4.2 Forestilling af positiv, negativ eller neutral sammenhæng	20
4.2 Fortolkende analyse.....	24
4.3 Sammenligning af to digtsamlinger og diskussion	28
5. Konklusion.....	30
6. Resümee	32
7. Litteraturliste.....	34

1. Indledning

I denne bacheloropgave vil jeg undersøge Yahya Hassan som en kontroversiel digter og budskaberne i hans to digtsamlinger. Yahya Hassans digte reflekterer hans liv, og hvordan han afspejler sin ydre verden og indre verden med tanker og følelser, oplevelse, familie, religion, lov, kærlighed og had. Han beskriver det på denne måde:

*”Jeg har skrevet ærligt i de fortællende digte og jeg har ægte løgn i de lyriske.”*¹

Hans første digtsamling var meget populær, og blev solgt i over 120.000 eksemplarer (Vandborg, 2020). Det førte til en hård debat om integration, racisme og ytringsfrihed (Bredal, 2013). Han fik mange dødstrusser og oplevede lagt for hade på grund af sine digtsamlinger (Tarpgaard, 2019). Jeg fokuserer på digtenes budskaber, der blev anklaget for at være racistiske og islamofobiske. Ud af respekt for Yahya Hassan, vil jeg ikke sætte ham i en bestemt bås, ved at sige, at han er racistisk og islamkritisk, men jeg analyser hans digte og undersøger kritikken. Hvorfor sætter læseren ham i et negativt lys? Jeg vil prøve at svare på disse spørgsmål:

- Hvor består Yahyas afstandtagen til islam, og hvordan reflekterer han over sit eget forhold til den muslimske kultur gennem sine digtsamlinger?
- Er hans sidste digte også racistiske eller religionskritiske på sammen måde som en den første digtsamling?
- På hvilken måde var han kritisk over for det muslimske samfund, med i sin første digtsamling, og på hvilken måde er han det med i sin sidste digtsamling?

I første del af min opgave prøver jeg at finde svarer på spørgsmålene, hvem er Yahya Hassan og hvad skal vi vide om han og hvad handler hans digte om. Jeg vil også beskrive baggrunden for muslimer i Danmark og deres integration i samfundet. Jeg undersøger konflikten mellem islamistisk tro og lov, med henblik på at give et bedre overblik over nydanskernes historie og afprøve fakta, når jeg forsøger at afkode Yahya Hassans digte.

¹ Yahya Hassan Interview: Poems of Rage af Louisiana Channel på Youtube

Jeg har valgt hans første digtsamlingen, der hedder "Yahya Hassan" (2013) og den sidste digtsamlingen "Yahya Hassan 2" (2019) at arbejde med. Da der endnu ikke er udgivet nogen biografi om Yahya Hassan, er jeg tvunget til at bruge mediapublikationer og offentliggjorte interviews med ham.

I den anden del af opgaven forklarer jeg den teori og metode, der hjælper mig til at forstå og analysere Yahya Hassans digte.

I den tredje del analyserer jeg digtene, som jeg har valgt fra begge digtsamlinger for at finde ud af, på hvilken måde er han kritisk over for muslimske samfund og hvordan han kritiserer andre etniske grupper.

I min konklusion forsøger jeg at svare på mine spørgsmål om, hvad jeg har fundet ud af i min undersøgelse og foretager dernæst en perspektivering af opgaven.

Motivationen for at arbejde med Yahya Hassans værk, er at han er aktuel i vores nye tidsalder, hvor mindre samfund anvender magt til at understøtte retfærdighed, socialsikring og ytringsfrihed. Formålet med min bacheloropgave er at bidrage til en dybere forståelse af Yahya Hassans meddelelser i sine digte. Mit opgave kan også være nyttigt i fremtidige forelæsninger om dansk litteratur i det 21. århundrede.

Jeg vil takke min vejleder professor Daniel Sävborg, som hjalp mig at være på den rette vej når jeg var i tvivl over min forskning.

2. Baggrund

I dette kapitel skriver jeg først om islam i Danmark for at give indsigt i den kontekst som Yahya Hassan agerede i. Derpå forsætter jeg med en biografi om Yahya Hassan og hans værk.

2.1 Islam i Danmark

Forholdet mellem Danmark og muslimerne går tilbage til vikingernes rejser til muslimske lande i 900-tallet, men først i 1960'erne så Danmark en stor stigning i muslimske indvandrere. Der var en stor mangel på arbejdskraft i Europa og en stor del af arbejderne kom fra muslimske lande. Muslimerne kom for at arbejde, men mange af dem blev i Danmark og byggede deres liv op her. Muslimerne etablerede sig som et nationalt mindretal, som deltog om det danske samfund og samtidig opretholder deres egen identitet (islam.dk, u.d.)

Brian Arly Jacobsen, religionsforsker og lektor ved Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier på Københavns Universitet, anslog i april 2020: ”Per 1. januar 2020 er der 256.000 muslimer i Danmark. Det svarer til cirka 4,4 procent af befolkningen.” (Kristensen 2020)

Dyrkelsen af Islam i Danmark er meget forskelligartet. Der er nogle muslimerne, som praktiserer troen hver dag, og nogle der ikke dyrker troen så meget. I det første tilfælde er at troen på Allah en i central del af livet og islam en vigtig del af muslimernes identitet. Man må følge muslimske traditionerne og værdier. I det anden tilfælde spiller islam en passiv rolle i deres liv og identitet. Man følger ikke muslimske traditioner og værdier så strengt. Der er naturligvis flere muligheder indenfor spektret. (islam.dk, u.d.)

For etniske danskere er muslimer ofte i centrum for debatter om indvandring og integration i Danmark, på grund af de store kulturelle forskelle (Fenger-Grøndahl 2011). For eksempel har der været meget diskussion om tørklædet – kan muslimske kvinder bære tørklæder og burka i skolen eller på arbejder. Danmark har ingen lov om forbud mod tørklædet. (Fenger-

Grøndahl 2011) På samme tid er der et borgerforslag om, at offentlig ansatte ikke skal bære tørklæder. (borgerforslag.dk, u.d.)

Der har været en stor intolerance over for muslimer efter terrorangrebene i USA i 2001, i London 2007 og senere også i København 2015. Kim Su Rasmussen, som er cand.mag. i kultur- og idéhistorie, har undersøgt racismen i Europa og har fundet ud af, at i Danmark er racismen først og fremmest en kulturel racisme. Man er ligeglad med racen, men er intolerant over for kulturelle forskelle, som følge af islam. Den danske straffelovs § 266 b² forbyder forhånelse på grund af ”race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuel orientering.” Mange danske politikere og offentlig ansatte er blevet beskyldt for religiøse racismen, fx danske politikeren Mogens Camre, som skrev på Twitter i 2014: ”Om jødernes situation i Europa: muslimerne fortsætter, hvor Hitler sluttede. Kun den behandling, Hitler fik, vil ændre situationen.” Han fik en bøde på 8.000 kr. (Fenger-Grøndahl 2011)

Ifølge af en undersøgelse fra det danske nyhedsorgan Mandag Morgen, vil 17 procent af danskerne ende muslimske indvandrere ud af Danmark. I det interview med Majbritt Kølle, en rengøringstekniker fra Skanderborg, fremgår det, at hun er en af dem, som ikke ville have muslimerne i Danmark. Hun begrundede sit svar med: ”De fylder mere og mere i vores samfund. De har deres religion og vil ikke indordne sig i vores samfund. Jeg oplever det hele tiden i min hverdag. De muslimske mænd er nedladende over for os kvinder. [---]” (Rosendhal, Drivsholm 2019)

En af de største kontroverser om muslimer i Danmark forekom i september 2005, da den danske avis Jyllands-Posten udgav 12 satiriske tegneserier om profeten Muhammed for at illustrere en artikel om ytringsfrihed og selvcensur. Det er forbudt at tegne eller vise profeten Muhammed på billeder i islam. Avisen modtog en række breve fra muslimske læsere i Danmark, som beklagede karikaturerne. Muslimer i Danmark og ligeledes islamiske lande reagerede kraftigt, og mange massive demonstrationer mod Danmark fandt sted. Flere end 100 mennesker blev dræbt under dem. (Grøndahl 2010)

² Ifølge den danske straffelov i Danske Lov

I Danmark og også i mange andre lande antændes debat om ytringsfrihed. Danmark sikrede ytringsfriheden med lov i 1770, da Johann Friedrich Struensee indførte fuldstændig trykkefrihed. Danske grundlovens³ § 77 siger: ”Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingen sinde på ny indføres.” (Grøndahl 2010)

I 2013 blev Yahya Hassans første digtsamling offentliggjort. Den dækkede selvbiografiske temaer og kritiserede dobbeltmoralen og uvilligheden hos danske muslimske immigranter til at integrere sig i det danske samfund. Yahya Hassans digtsamling udløste kontrovers, og førte til en offentlig debat om Danmarks ytringsfrihed. Han udtrykte sig med vrede og stor sproglig gennemslagskraft om, hvordan det er at vokse op i en ghetto med en religiøs familie, som er indvandret fra krig. Det resulterede i kritik og dødsrusler fra danske muslimer. Odense bibliotek annullerede en planlagt oplæsning på grund af truslen om et angreb. Annulleringen førte til en parlamentarisk debat i Folketinget om islamistiske trusler, der påvirker ytringsfriheden i Danmark. (Vestergaard 2016)

2.2 Hvem var Yahya Hassan?

Yahya Hassan (født i 1995) var søn til muslimske palæstinensiske flygtninge fra Libanon, som flyttede til Danmark i slutningen af 1980'erne. Yahya voksede op i Aarhus V (Vest) Gellerupparken, som ofte kaldes en ghetto, hvor misbrug og kriminalitet var en del af hverdagen. Hassans far arbejdede undertiden som en taxachauffør, men var det meste af sit liv arbejdsløs og fik kontanthjælp fra regeringen. Han havde et dårligt temperament og var voldelig overfor sin børn og kone. (Rosengreen 2013)

Hassan begyndte sin kriminelle løbebane tidligt, før han fyldte 13 år. Nogle år senere blev han anbragt på døgninstitutionen Solhaven i Nordjylland, hvor en lærer opdagede Hassans talent. Hun hjalp ham med at udvikle sig som en digter, og hjalp ham også med at komme i gang med at skrive hans første digtsamling. (Rosengreen 2013)

³ Danmarks Riges Grundlov, Kapitel VIII

Han besluttede sig for at blive forfatter. Han tog tilbage til højskolen og senere i sommeren 2013 blev han optaget på Forfatterskolen⁴ i København. På samme tid fik han nogle af sine digte udgivet på forlaget Gyldendal. (Rosengreen 2013)

Avisen Politiken offentliggjorde et interview med Yahya Hassan den 5. oktober 2013, som hedder ”*Jeg er fucking vred på mine forældres generation*”, hvor han fortæller om sin barndom, som var præget af vold, angst og uforudsigelighed. Han var meget kritisk overfor muslimerne og islam, fx: ”De [muslimerne] kender intet til den arabiske litteratur, historie sprog og dyrker en form for underklasseislam, hvor de bruger det, der passer dem af religionen, og smider alt andet væk.” Han fortalte, at unge muslimerne i Danmark ikke tør kritisere deres forældre, selvom de er bekendt med alle problemerne. Yahya Hassan ønskede at være den første til at pege på det, at noget skulle ændre sig. (Tarek, 2013)

I 2015 gik Hassan ind i politik. Han tiltrådte Nationalpartiet, der er i opposition til højrepartierne og står op mod intolerance i det danske samfund (Søby, 2014). Hassan har sagt: ”*Jeg repræsenterer Nationalpartiet, for at være med til at kunne forene de forskellige mennesker i vores samfund.*” (Ertmann, 2015). Han fik 937 på folketingsvalget, men det var ikke nok til at få en plads i Folketinget. (Rosengreen 2013)

Senere blev han udstødt fra partiet for at have kørt i bil i narkopåvirket tilstand ifølge Ekstra Bladet (Gormsen, 2016)

Yahya Hassan udviklede et seriøst hash- og kokainmisbrug, og vent tilbage til sin kriminelle vejer. I 2016 blev han idømt et år og ni måneders fængsel, fordi han havde skudt en mand i foden. (Rosengreen 2013)

Yahya Hassan blev fundet død i sin lejlighed den 29. april 2020 og han blev begravet på den muslimske gravplads på Vestre Kirkegård i Aarhus den 5. maj. (Frandsen et al 2020)

⁴ Forfatterskolen tilbyder en toårig kunstnerisk uddannelse, der tager afsæt i den enkelte studerendes kunstneriske potentiale. Uddannelsen bygger på litterær skriveteknik, alment kendskab til litteratur, samt til forfatteres vilkår og arbejdsforhold.

2.3 YAHYA HASSAN. Digte. Gyldendal

Genre: kriminalitet

Den første digtsamling ”Yahya Hassan” indeholder: Barndom; Uden for døren; Nyren; Plastikblomst; Den arabiske prins; Parabol; Ramadan; Ferieminder I; Trælameller; Masjid Salsabil; Gemmeleg; Møllen; Natbus; Fladisk; Salam Habibi; Lige før Lukketid; Den fromme; Morgenbøn i Libanon; 12 år; Mosters mand; Mor til tre fremmede søskende; Ferieminder II; Tvangsfjernet; Opkald fra Mellemøsten; Kærlighed; Flytning; Ferieminder III; Dimission; Morgen; Pædagogisk diktatur; Det sjette opholdssted; 14 år; Den Nye dreng; Dagfunktion; Pisprøve; Kontaktperson; Kaffeholdet; Legalt Natarbejde; Skunkposen og ghettobanken; Hævn; Arrestordre; Anholdt; Totenschlæger; Politijagt I; Indbrud; Bekendelser; Røveriforsøget; Arresten; Stevnsfortet; Løsladt; Politijagt II; Banke Banke på; Allah er uvidenhed; Eid; Venedigt; En radius af 100 meter; Til psykopaterne; Far min udfødte søn; ”Du kommer i helvede min bror”; Jetlagformørkelse; Rullestolen; Fødslen; Utopien; Man græmmes; Skuffelsen; Februaruforudsigelighed; Ghetto-guide; Påmindelse; Dommedagen; Handicapskolen; Athan; Makkerpar; Afløser; Langdigt.

Yahya Hassans debutdigtsamlingen udkom i oktober 2013, på forlag af Gyldendal. På de 141 sider af sin selvbiografiske digtsamling fortæller Yahya Hassan om sin opvækst med voldelig, og uden moderlig kærlighed. Digtsamlingen begynder med digtet ”BARNDOM”, og afsluttes med det længste digt ”LANGDIGT” der beskriver tiden lige op til udgivelsen af hans digtsamling og handler om hans problemer og konflikter. (Rosengreen, 2013)

”SELV HAR JEG SKABT DET UFORSKYLDTE / MIT NAVN ER YAHYA HASSAN / OG MINE FORÆLDRE VILLE ØNSKE JEG VAR UFØDT / OG JEG ØNSKER DET SAMME FOR DEM / I DET MINDSTE AT DE VAR DØDFØDTE / ELLER AT JEG VAR / DØD MEN FØDT / [...]” hentet fra DU KOMMER I HELVED MIN BROR, på siden 87 i den Yahya Hassans første digtsamling.

Mange forskellige anmeldelser af digtsamlingen, fra de mest navngivne aviser (Kristeligt Dagbladet, Information, Politiken og Berlingske) bekræfter, at digtsamlingen er nyskabende, forfriskende såvel som chokerende. Det handler om en brutal ærlig gengivelse

af virkeligheden i danske indvandremiljø, vold og kriminalitet, og hadfyldte forhold mellem den ældre og yngre generation, samt vrede over religiøst hykleri.⁵

Ifølge Gyldendals modtog Yahya Hassan flere priser for debutdigtsamlingen: BogForums debutantpris, Weekendavisens Litteraturpris, Politikens Litteraturpris og Bodil og Jørgen Munch-Christensens debutantpris.

2.4 YAHYA HASSAN 2. Digte. Gyldendal

Genre: kriminalitet

Digtsamlingen ”Yahya Hassan 2” indeholder: Præmieperker; Forlagsmøde; Forurettet; Digtoplæsning i ghettoen; Statsbesøg; Krydspres; Dyr; Dølgsmål; Stenæder; Syvsover; Nitte; Demokratur; Gåtur i ghettoen; Jagtsæson; Pøbel; Liderlig; Vantro; Bestilt kærlighedsdigt; Tilhold; Kløpind med knald på; Stop ikke for rødt lys; Sygesikring i en velfærdsstat; Kvæstet og bevæbnet; Grundlovsforhør; Uår; Fængsler og fanger; Dømt; Tusindårsskoven; Stenhuggeren; Opmønstring; Fængselstelefon; Dingleri; Fugleskræmsel; Tøj; Solformørkelse; Forræderens dolk føres af familie og folk; Havnefogeden; Skudt; Fængselsrutine; Psykoseperker; Solar; Forladt; Knæl for monsunen; Forræder; Hævner; Undersætter; Tab og vind med samme sind; Røget; Et sted i Mellemøsten; Slumroyal; Sæd og spædbørn; Røde papirer; Voldtaget; Hærdet; Vildt; Stærk som en kvinde; Foræret være dit minde; Gal; Kærlighed; Slaget; Blomsterskud; Månedigt; Gerningssteder.

I november 2019 udkom Yahya Hassans den anden og sidste selvbetitlede og selvbiografiske digtsamling ”Yahya Hassan 2”, hvor de fleste digte er skrevet i fængsel. Det er lidt kortere end debutdigtsamlingen, med i omfang kun på 112 sider. Denne digtsamling har fire dele med titlerne ”PRÆMIEPERKER”, ”JAGTSÆSON”, ”FÆNGSEL OG FANGER” og ”PSYKOPERKER”. Det er direkte fortsættelse af debuten

⁵ Ifølge Litteratursiden, litteratur om Yahya Hassan og bogen

med autofiktive digte, fra hans mindre som fra 18 års-alderen "præmieperker"⁶, til at være under politibeskyttelse og falde tilbage på kriminel løbebane. Yahya Hassan blev fængslet og var hjemløs. (Rosengreen, 2013)

Ifølge Mette Østgaard Henriksens anmeldelse på Litteratursiden tog Yahya Hassan ordet i sin afmagt og gav den som poetisk maskingevær i en digtsamling, der ligner debuten, men ikke ligner noget andet i dansk litteratur. (Henriksen 2019)

Debuten "Yahya Hassan" legemliggjort sin vrede imod islam og ghettoerne, mens den anden digtsamling er mere udbredt, for eksempel kritik af det dannede borgerskab og palæstinensiske folk. (Henriksen, 2019)

Den anden digtsamling blev også rost af kritikere og nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris.⁷

⁶ som Yahya Hassan beskriver sig selv – præmieperker – (s; sprogbrug); person med indvandrerbaggrund der fremstilles som rollemodel (DDO)

⁷ Ifølge Nordisk Samarbejde

3. Teori og Metode

3.1 Kvalitativ indholdsanalyse

Grundlaget for min forskningsmetode er en kvalitative indholdsanalyse – en tekstanalyse, der tager højde for den kommunikative kontekst, og følger systematiske regler for kodning af indholdet og betydningen af teksterne. I løbet af den kvalitativ indholdsanalyse kan man forsøge at give et overblik af teksten eller forfatterens udsagn. Analysen ligner den traditionelle teksttolkning, hvor det er vigtigt at fange hele betydningen, delbetydningen og hele tekstens forhold til konteksten. (Kalmus, 2015)

Den kvalitativ indholdsanalyse undersøger forholdet mellem tekst og betydningen i forhold til læseren, idet de identificerer, at tekstens tvetydighed – forskellige læsere tilskriver forskellige betydninger i teksten – og forsøger at finde ud af, hvilken betydning vil teksten sandsynligvis formidle til publikum. Ifølge manifesten giver latent indholdsanalyse os mulighed for at fokusere på de vigtigste betydninger af teksten. (Kalmus, 2015) Her prøver undertegner at lede efter tilbagevendende temaer og ord, og hvilken værdi de har netop med hensyn til islam, indvandrere og religion i Hassans digte. Dermed belyses også forholdet mellem positivt og negativt ladede ord.

I de fleste tilfælde er en kvalitativ tilgang meget kompliceret, omfangsrig og tidskrævende. Ulemper er, at kvalitativ indholdsanalyse giver mulighed for at indsamle selektive bevismateriale, ofte ubevidst, for at bekræfte hypoteser, som forskeren kan lide, og det kan aldrig være sikkert, at dette ikke er sket. Analysens kompetence forbedres af klart formulerede forskningsspørgsmål. (Kalmus, 2015)

Der er fire trin for indholdsanalyse:

- a) Undersøgelsen af tekstens tema, at blive fortrolig med teksten og at formulere formålet med forskningsspørgsmålene.
- b) Identificering af kodningsenheder med det formål for at forstå teksten grundigt. Under denne proces kan man forklare teksten i detaljer, og afkode betydningerne (Kalmus, 2015). Jeg har valgt induktiv kodning. Det er åben kodning eller induktiv tekstskæring for at gå i dybden og forstå tankeverdenen for forfatteren/digteren af teksten (Kalmus, 2015).

c) Oprettelse af analysekategorier, kategorisering af koder (Kalmus 2015) Jeg opretter grupper baseret på koder, sætter formuleringer i sammenhæng og dermed kan jeg påvise et mere nuanceret billede af digtsamlingerne.

d) Analyse og konklusion - fortolkning af resultater, konklusioner og diskussion. (Kalmus 2015)

Det skal tages i betragtning, at Yahya Hassan bruger en masse specifikke udtryk i sin poesi, der er beregnet til en temmelig begrænset læserskare – ghetto-slang og arabisk ord, et bevidst forkert dansk, symboler fra Koranen. Derfor hører mange skjulte betydninger til bestemte sociale grupper relateret til digteren. Alligevel er det i dette tilfælde muligt at forstå den generelle betydning af digterens tekster og forudsæ hans ambitioner ifølge manifest indholdsanalyse. Det betyder at forskeren er interesseret i eksplicit indhold adskilt fra latent indhold, og den underliggende betydning bag denne information (Kalmus, 2015).

3.2 Oprettelse af analyse kategorier

Ifølge analytiske teknikker i den kvalitativ indholdsanalyse er der forskellige måder at udføre analyse på. (Kalmus, 2015)

Jeg har formuleret følgende kategorier og forskningsspørgsmål, som hjælper at undersøge systematiske i de følgende tekster.

- Sprog og stil i Yahya Hassans digte. Jeg prøver at finde svare ved hjælp af de ord, der han har brugt i relationen til racisme eller imod religion. Derfor kan det komme til resultat, der viser et billede af Yahya Hassans verden og mennesker:
 - a) Hvilke ord er der knyttede til eller sæt sammen med andre navneord?
 - b) Hvilke handlinger er knyttet til disse ord?
 - c) Hvilke adjektiver er forbundet med disse ord?
 - e) Er de positive, negative eller neutral?

- Den sidst kommer fortolkende analyse, der skal følge indholdsanalyse, der naturligvis viser, hvad digtene siger eksplicit – emner; personbeskrivelse; miljø. Undertegner skal

fortolke undertekst, ironi og underliggende betydning(explicit) i teksten. Det er velegnet at få et overblik over historien i digtsamlingerne og klarlægge Yahyas afstandtagen til religion.

- Sammenligning af de to digtsamlinger og diskussion, hvor jeg prøve at finde mere nuance for at få tvetydige og ironiske holdning til den eksplicite racisme og indvandrers hade.

3.3 Kriterier for digte og kilder

Jeg analyserer begge digtsamlingen af Yahya Hassan: den første digtsamling ”Yahya Hassan. Digte”, der udkom 2013; og den sidste digtsamling ”Yahya Hassan 2. Digte”, der udkom 2019. Jeg fokuser på bestemte digte, der har henvisninger til racisme eller religiøs kritik og bruger nøgleord som filter.

I fortolkende analyse bruger jeg offentliggjorte mediekilder, som inkluderer interviews med Yahya Hassan at støtte på min forklaring af hans digtes budskaber.

Hovedsageligt fokuserer jeg på ”Poems of Rage” af Louisana medie, der handler om debutdigtsamling og »Jeg blev træt af at være præmieperkeren« interview af Martin Krasnik, hvor Yahya Hassan taler om sin sidste digtsamling.

4. Analyse

4.1 Sprog og stil i Yahya Hassans digte

I dette kapitel er fokus på nærlæsning for at analysere Yahya Hassans sprogbrug og stil i begge digtsamlinger, og finde ud af, hvilken budskaber hans digte bærer. Den analyse skal vise på hvilken måde han er racistisk eller kritisk overfor muhamedanere.

4.1.1 Ordvalg

Jeg er interesseret i hvor religionskritisk eller racistisk lyder de digtsamlinger og hvilken orde Yahya Hassan bruger for at udtrykke sin kritik overfor muslimer og religion. Jeg prøvede at bruge også de samme ord i den anden digtsamling, som jeg har brugt til første digtsamling for min undersøgelse.

- Navneord

Yahya Hassan benævner nydansker med forskellige ord: bror, muslim, perker, forfædre, flygtninge, palæstinenser. Han benævner sig selv som perker, djævlen, dansker, ikke-muslim. Han bruger også racistiske ord i sine digte: neger⁸, japser⁹. Jeg har søgt for oftest brugte ord i begge digtsamlinger, der kunne henvise til kritik mod religion og etnicitet: *mor, far, bror, flygtninge, Gud/Allah, muslim, jøde, Koran, dansker, neger, moske/kirke, perker.*

Den undersøgelse viser ord der er direkte knyttet til substantiver i digterne:

Far	med en kølle; i underbukser behåret som en gorilla; hund; kujon; manden
-----	--

⁸ Ifølge DDO er sprogbrug oftest nedsættende. "neger" – en person som tilhører en gruppe mennesker oprindeligt hjemmehørende i Afrika, og som bl.a. er karakteriseret ved meget mørk hud og mørkt, kruset hår

⁹ Ifølge DDO er sprogbrug nedsættende. "japser" = japaner

mor	luder; en kvinde med kusse der er død som pottedyr og præstens kat; med tørklæde på hendes hoved; muslim; med et skrig fra satan; med en ledning om halsen; i køkkenet; svigermødre
bror	tatovering i ansigtet; perkerbrødre; bror forbi Fakta; fjender blev til brødre;
Gud / Allah	guden og fanden; guds stedfortræder; gudens afmagt; gudhjælpemig; i Guds navn; Allahs ansvar: Allahu Akbar: Allah som vejleder; insha'allah; masha'allah: i Allahs navn; Allahs frelse; Allah i fjernsyn; forældrenes gud; din gud
muslim	muslimske vækkeur; fra Gellerupparken; muslimske ur på væggen; kriminel og muslim; præster og imamer; profeter og disciple
jøde	min jøderedaktør,
flygtningen	flygtningebørn; Titanic var proppet med flygtninge; flygtningelejrene og asylcentrene; flygtning med fuldsæg og joggingtøj; flygtningen uden alder;
dansker	skiftesvis bror eller dansker, dansker fra København, danskebekymring; Margarethe den I; Jeg er åbenbart blevet dansker
perker	mig og mine perkere; perkervin; perker fra København; perkerbrødre; perker under en blok; pensionisten perkeren i Forden; lille perker, perker foran Fakta
neger	negerven; negersvin og perkervin; en flok negre; negeren fætterren luderen misbrugerren kom til grønne blok nummer 23
koran	som hampeplantens harpiksholdige blomsterskudpsykose sig koran; paperback-koran; jeres koraner og jeres analfabetiske profeter;
Moske/ kirke	et skub in i moskeen ; jeg var vantro på bedetæppet såvel som på kirkebænken

- Udsagnsord:

Den undersøgelse af udsagnsord viser her, hvilke handlinger udsender vold og vrede:

Far	slå/slog/slag; knepper dansker; kører taxa; knepper tørklæder; bad i moskeen; tog mig med i moskeen; blev en anden i moskeen; kommer hjem til bede; tog sit bælte af; græd; røg en cigaret; låser dør; legede frisør og klippede; sagde ikke habibi han sagde hænderne eller fødderne
mor	smadrer tallerkener, lavede mad; skriger; kender procedurer, hjælper arabermødre; kysser mor; ønsker mig myrdet; født i flygtningelejr; er flygtet går rundt i gaden og fryser; jeg fandt morens kys
bror	blev siddende; råbte; løbende med en hammer; ligger fladt i et arresthus; går til klubhuset; splejser med en bekendt; kører ind til byen og går ned til arresten; råber godt nytår bror
Gud / Allah	tårer; skal bede til gud; må gud ta dig blidt; bad til Allah; havde planer for os; belønne jer; takke Allah; spiser i Allahs navn; jeg snyder Allah; forråde; jeg pisser på Allah, tror på Allah; hører guden fra menneskemunden; ulmede under gud; drøftede guds eksistens; at råbe ad guderne
muslim	finder vej til vores opgang; vil have min lillesøster som husmor; kneppe med sit skæg, takke Allah for alt;
jøde	jeg gemmer mig sgu hos en jøde; kig en jøde; råbte fucking jøde
flygtningen	snaver på gaden; flygte fra israelerne; lad de drukne på havet; grave volde; ikke forstår andet end skud; blevet forbrændt; jeg skyder folk, begår selvmord; drives som kvæg og transporteres som slagtesvin; krummer provianten væk; flygter fra flygtningelejr
dansker	knepper en danske; vil danske; holdt sig på rigtig side; danser om træet som en dansker; skrev dansker for livet; kneppede sig til Norge og det halve af Sverige
perker	tager taske, løber og tømmer den for værdier; råbte fucking jøde; skylder penge; skide; fuck Danmark de siger;
neger	dukker op; er for længst væk; står af ved Søren Frichs vej; tvang mig til at slikke hans tæer; fulgte mig hjem

koran	morfar læser i koranen; han kunne fire vers fra koranen; og koranen forstummede; ka ik finde ud af koran; mens koran spillede; sværger på koran
Moske	hilser på alle hele vejen til moskeen; kirkegårde blev større end byerne

- Tillægsord:

Hvilke adjektiver er forbundet med disse ord?

Far	klog; gudfrygtig; kærligt; skør; ynkelig; har ikke tålmodighed; helt af sig selv; voldsomhed; dårlige humør; en slem frisør; usynlige; muslimsk gift men separeret hos kommunen
mor	grå hår mellem de sorte; smuk og ung men gammel; fatter ik så meget dansk; firser og siden halvfemser-, tildækket; ka lave min mor stolt
bror	vantro; lort lugter dansk;
Gud / Allah	fremmed; guds tilfredshed;
muslim	ikke-muslim; fattig; travl;
jøde	myrdede jøder; vi ska alle ha ondt af
flygtningen / folk	som slagtesvin; fucking flygtninge
perker	fucking perkere; bange for perker med hue med huller i; perker med bukser i strømper og H2O sandaler
neger	-
dansker	-
koran	hans koranfyldte hoved
moske	i moskeen i den hellige måned; fædre i moskeerne har dårlige planer;

4.1.2 Stil

Yahya er jo palæstinenser og voksede op i ghettoen, derfor findes der meget slang (perker, hash, eller joint, panser) og arabiske ord (*salam, halal, haram, masha-allah, isha'allah, sharmouta, sharialov, athan, anasheed, jahanam, wallah, zamzam, fatwa*) i hans digtsamlinger. Det er en selvfølge, at han har brugt ghettoslang fordi hans digte bære et budskab, som er beregnet til en bestemt gruppe – araber der er flytninger i Danmark, nydansker og perkere.

Yahya bruger ghettosprog og holder sig ikke tilbage for at udtrykke følelser og tanker imod personer. Han har en anarkistisk og nihilistiske måde at lege med orde for at skabe digte. Hans arrangerede ord med vrede og skaber på den måde et levende billede og autentiske beskrivelser for læseren.

Vi kan få et indtryk af Yahya Hassans aversioner mod bestemte episoder og mennesker gennem hans gentagelser af ord, bogstavrim, assonans og letter rim, der tilføjer rytme, således at læseren, som ifølge disse ord eller ordpar, sidder tilbage med en melodi inde i hovedet, der kører konstant på den indre afspiller – ”ET SLAG, ET SKRIG, ET TAL” i ”BARNDOM”. Han skyder ord som et maskingevær, mange patroner i hastig rækkefølge i sin beskrivelse af personer og handlinger.

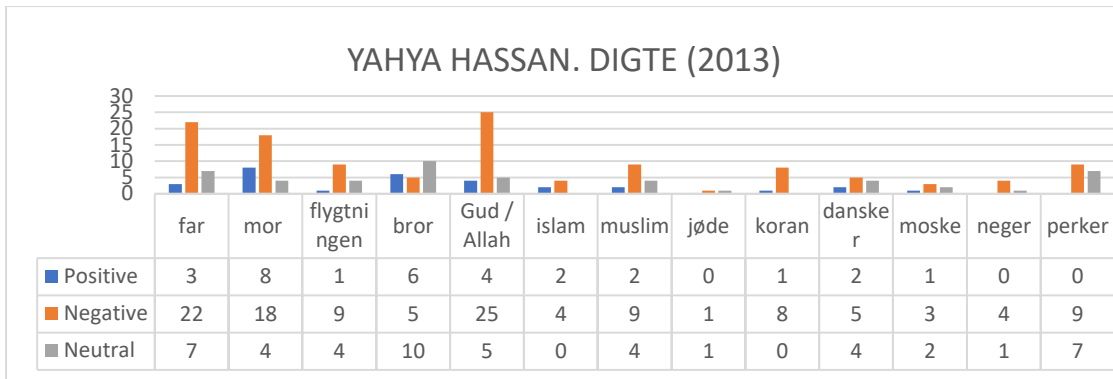
Han bruger orde som røvhul, fisse, pik, *fuck*, skide og andre politisk ukorrekt orde som neger.

Der kan også ses hvordan han elsker at lege med ord – han knytter, vrider, brækker eller brister orde som modellervoks. Og han kan især lide at gøre det med ord, der kan være stødende og kritiske. For eksempel har han skrevet ord ”kærlighed” som ”KÆRLIGHAD” eller solidaritet til ”SOLODARITET” i den sidste digtsamling (Henriksen 2019).

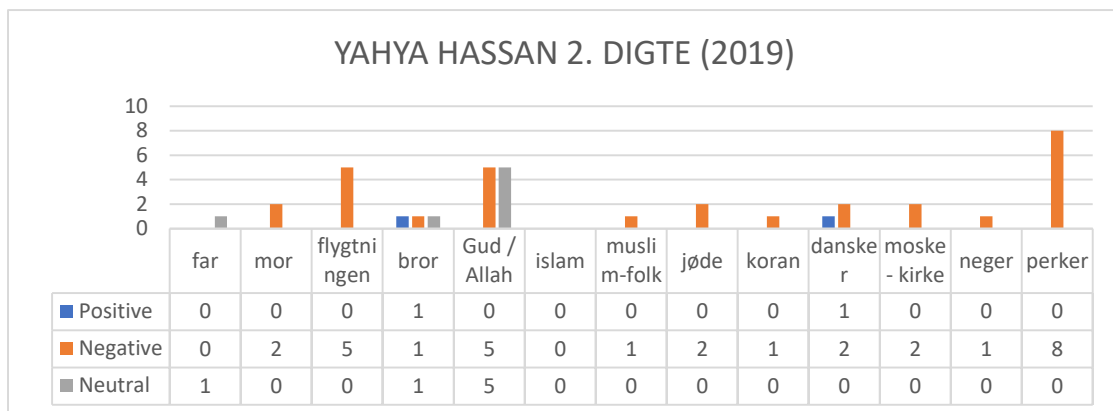
Han fremstiller intet på en idealistisk eller overdrevent positiv måde. Det er grunden til, at vi kommer til at tænke over krigsflygtninges problemer, hykleri i religion og politiske handlinger.

4.2 Forestilling af positiv, negativ eller neutral sammenhæng

Det er svært at bestemme om ord er positive eller negative eller neutrale uden kontekst, men det er mulighed at prøver at kategoriserer den ved hjælp af det ordvalg, jeg har undersøgt før.

ORDFREKVENSI I EN BESTEMT SAMMENHÆNG 1

ORDFREKVENSI I EN BESTEMT SAMMENHÆNG 2

a) Positive: her menes at man udtrykker sine mening på den god, gavnlige og ønskelige måde i en bestemt sammenhæng eller som venligst stemt glad, optimistisk og imødekommende. (DDO)

Ifølge tabeller udtrykker Yahya ikke sin positiv mening generelt, men vi kan få flere eksempel af konteksten i gode sammenhæng: mor (25%), bror (29%), gud (9%), muslim (12,5%), dansker (21%).

Yahya viser sin kærlighed mod mor ved kysse, for eksempel:

- ”KYSSSEDE MOR OG RÅBTE ET ELLER ANDET TIL MIN SØSTRE” på siden 21, i den første digtsamling.

En bror er som familiemedlemmer og ven, har Yahyas hengivenhed og som han skriver, at han skylder sin sidste vejrtrækning, for eksempel:

- ”JEG SKYLDER MIN BROR MIN SIDSTE VEJRTRÆKNING / HAN ER DEN LÆNGSTE ARMSTRÆKNING” på siden 89, den sidste digtsamling.

Danskere i Yahyas digte lyder civiliseret, men også nådig. Han lyder positive ved at benævne sig selv en dansker:

- ”OG JEG ER ÅBENBART BLEVET DANSKER” på siden 29, den først digtsamling.
- ”SIDEN DA HAR DANSKERNE HOLDT SIG PÅ DEN RIGTIGE SIDE AF ENGLÆNDERNE” på siden 61, den sidste digtsamling.

Vedrørende en positiv sammenhæng, men også stærk ironisk sammenhæng af muslim og Allah beskriver Yahya lakonisk hvordan en ældre muslim gør kur til hans lillesøster i følgende eksempel:

- ”EN MUSLIM FRA GELLERUPPARKEN / [...] / VIL HAVE MIN LILLESØSTER SOM HUSMOR / SKABE HENDE ET PARADIS I EN ANDEN BETONBLOK / MED ALLAH SOM VEJLEDER OG 20 ÅRS FORSKEL / VÆRE DEN FØRSTE MAND PÅ DEN FØRSTE NAT/ [...] TAKKE ALLAH FOR ALT” på siden 75 i den første digtsamling.

b) Negative: her menes at man udtrykker sine mening på en dårlig, skadelig eller uønsket person i en bestemt sammenhæng eller er kritisk og afvisende over for en idé, et forslag el.lign. om person eller tilkendegivelse (DDO).

I den mest negative kontekst kan man finde Gud/Allah (68%), koranen (90%); far (66%), flygtningen (73 %), perker (70%), dansker (50%), neger (83%).

Yahya Hassan kritiserer hykleriske muslimer. Der føler sig skyldige over Allah, men syndere bag Allahs ryg. De muslimer har ansigt overfor Allah og et andet overfor livet, som har et hyklerisk forhold til Allah:

- “OG FOLK VÅGNER PLIGTSKYLDIGT / TIL DETTE MUSLIMSKE VÆKKEUR” på side 23 i den første digtsamling.
- ”HVAD ER DET DU SIGER DIG / OM DIN GUD/ MED SKUNKLUGT PÅ DIN MUND? / DIG DU ER MUSLIM? / DIG DU VED IK / OM DU VIL HA HALAL ELLER HARAM” på side 121, i den første digtsamling.

Han kritiserer sin far, der kun tænkte på sig selv som muslim og udstiller hans hykleri foran alle læsere:

- ”NU BEDER HAN SINE BØNNER I GRIMHØJMOSKEEN / OG KNEPPER EN DANSKER PÅ HAVNEN / HAN HAR STJÅLET MORS INVENTAR / OG SMIDT HENDES TØJ UD AD VINDUET / HAN UDSTEDER ET FORBUD / SÅ NU SES VI I SMUG NÅR DET RINGER UD TIL FRIKVARTER” på siden 22, i den første digtsamling.

Han sammenligner folk fra ghettoen med sviner meget kritisk og nedsættende tonen:

- ”SVINENES BØRN LIGNER OGSÅ NOGLE SVIN” på siden 23, den sidste digtsamling.
- ”SVINEPRODUCENTERNE TRYNES AF DERES EGNE SVINE” på siden 39, den sidste digtsamling.
- ”JEG STAK SELV AF FRA NEGERSVIN OG PERKERSVIN” på siden 89, den sidste digtsamling.

Han lyder også aggressiv over danskere, for eksempel:

- ”MARGARETHE DEN 1. KNEPPEDE SIG TIL NORGE/ OG DET HALVE SVERIGE” på siden 20, i den sidste digtsamling.

Han lyder racistisk i følgende eksempler,

- ”EN FLOK NEGRE STÅR AF VED SØREN FRICHS VEJ / OVER BROEN – EN ANDEN GHETTO” på siden 18, den første digtsamling.
- ”MIN NEGERVEN SIGER VI RULLER HENDE SENERE / [...] / HUN FALDER TIL JORDEN / NEGEREN ER FOR LÆNGST VÆK” på siden 37, den første digtsamling.

- ”PERKEREN I FORDEN / NEGEREN FÆTTEREN LUDEREN MISBRUGEREN / KOM TIL DEN GRØNNE BLOK NUMMER 23 / KOM TIL TUNNELEN / KOM TIL FAKTA” på siden 111, den første digtsamling.
- ”JEG HADER JERES TØRKLÆDER OG JERES KORANER” på siden 87, den første digtsamling.

Han har modstridende følelser overfor perker. Han er jo perker selv. Men han lyder kritisk mod perkere, der stjæler, bedrager systemet og er arbejdsløse taber.

- ”DIG DU BLIVER HIPHOP OG KRIMINEL OG MUSLIM / DIG DU TALER EN GEBROKKEN DANSK / OG EN GEBROKKEN ARABISK / [...] / SÅ HVEM ER DU / DIN FUCKING PERKER / MED BUKSER I STRØMPER / OG H2O SANDAL / JEG KNEPPER DIG I TÅRNET / MED EN DIKTAT” på siden 124, i den første digtsamling.
- ”MIG JEG ER PERKER / MIG JEG FORSTÅR IK EN DANSKERS IDIOMER” på siden 120, i den første digtsamling.
- ”JEG FORRÅDTE KVINDEN DER ELSKEDE MIG / OG BLEV FORRÅDT AF ALLE ANDRE / TRO PÅ AT EN PERKER SKUBBER KILOER / STABLER MILLIONER OVEN PÅ MILLIONER / OG LADER PISTOLER” på siden 84, i den sidste digtsamling.

Han var vidne til vold i hjemmet og voksede som andre børn i muslimske familie fra flygtningelejre op uden moderlige kærlighed – slået, hadet på, ønskede at være døden, indtil de bliver de monstre – hjemløse kriminel uden sted at være. Hans første digtsamling starter med et slag, det fortsætter og det bliver mere voldelig og grusom med hvert digt.

- ”[...] / DET ÆLDSTE BARN BLEV VED MED AT KRAVLE HEN TIL MIG / HUN SLOG HAM I ANSIGTET MED FLAD HÅND / HAN GRÆD OG SAGDE MEN JEG ELSKER DIG MOR / HUN SLOG HAM IGEN OG SAGDE JEG ELSKER IKKE DIG” på siden 32, i den første digtsamling.
- ”JEG TROR MIN MOR ØNSKER MIG MYRDET” på siden 90, i den sidste digtsamling

c) Neutral: her menes, at man er uafhængig og ikke tager parti for eller tilgodeser én af flere parter eller som hverken er positiv eller negativ (DDO).

I den mest neutrale kontekst har vi bror (45%) og muslimer (25%), der forbliver sande mod deres tro:

- ”FORBI FAKTA/ HVOR MIN YNGSTE BROR STÅR MED NOGLE VENNER/ IND I EN OPGANG UD AD EN ANDEN” på siden 73, i den første digtsamling.
- ”FOR MIN BRØDRE JEG TÆNKER!” på siden 116, i den første digtsamling.

Yahya er ikke imod muslimer der er tro:

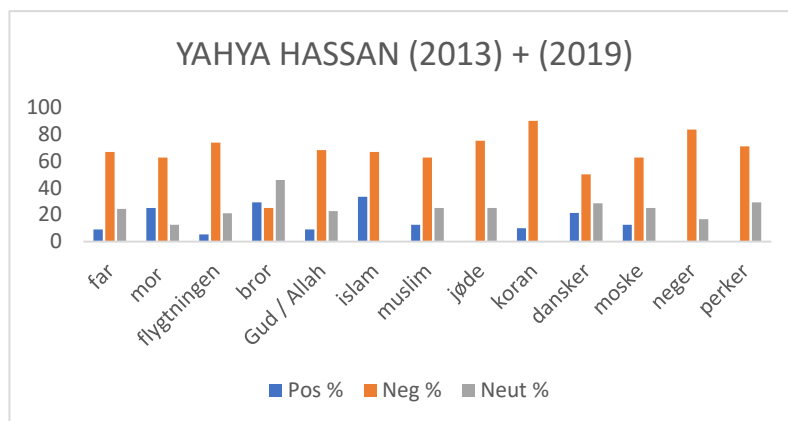
- ”MED TØRKLÆDE PÅ HENDES HOVED / HUN ER BARE MUSLIM” på siden 87, den første digtsamling.

På trods af at han føler en angst overfor sin far i den først digtsamling, er Yahya ligeglad med ham i den sidste digte. Han lyder neutral om sin far (100%) i den kontekst:

- ”MEN JEG VED / AT MIN FAR ER KLOG NOK TIL / AT HOLDE SINE ØNSKER FOR SIG SELV” på siden 90.

Med hensyn til islamkritik, viser undersøgelse at han er mere kritisk over muslimer fra ghettoen, der ikke er tro og bedrager kriminalitet.

Følgende tabel viser, at Yahya Hassan digte er 13% positive, 63% negative og 23% neutral med hensyn til islam og etniske gruppe.

4.2 Fortolkende analyse

Den tidligere analyse bekræfter at Yahya Hassans digte er racistiske, muslim kritiske, anklagende overfor muslimske forældre og islam osv. Men det giver ikke et virkeligt

billede af Yahya Hassans digte. Dette kapitel undersøger resultaterne, der sætter det eksplicite indhold i forhold til undertekst og ironi. Jeg bruger udgivet interview med Yahya Hassan, med henblik på at forstå meningen og budskabet af hans digte.

Der dannes hele billeder af Yahya Hassans liv og hans forhold til islam igennem begge digtsamlinger fra ”BARNDOM” til den sidst ”GERNINGSTEDER”. Hans digter er som en samling af metaforer og symboler, der viser os hans oplevelser og følelser overfor hans familie, muslimer og perkere, mere generelt islam. Vi kan se, hvor hykleriske mange muslimer er, og hvad der forårsager, og hvad er konsekvensen af det.

I den ”PARABOL” på siden 8 i den første digtsamling: ”[...] / VI HAVDE INGEN PLANER / FOR ALLAH HAVDE PLANER FOR OS / FAR TOG MIG MED I MOSKEEN I DEN HELLIGE MÅNED / [...] VI BAD TIL VI IKKE LÆNGERE KUNNE STÅ PÅ VORES BEN / [...] / HAN BLEV EN ANDEN I MOSKEEN / GUDFRYGTIG OG KÆRLIG / [...]”.

Yahya kritiserer forældre, som havde faktisk ikke tid til deres børn og brugte det på alt andet. I det interviewet med Omar Tarek siger Yahya, at mændene spillede kort, gik i moskeen og så nyheder fra Mellemøsten, mens kvinderne havde travlt med at sladre og jagte tilbud i Føtex. (Tarek, 2013)

Allah har planer for alle muslimer og som enhver sand muslim skal de besøge moskeen for at bede, indtil knæene gør ondt. De har ingen tid eller planer for andre ting.

Yahya bemærker også, at faderen er som en anden person i moskeen – gudfrygtig og kærlig, ikke voldelig som han er generelt i hjemme, men i ”DEN FROMME” udstiller Yahya sin fars hykleri foran alle læsere:

”NU BEDER HAN SINE BØNNER I GRIMHØJMOSKEEN / OG KNEPPER EN DANSKER PÅ HAVNEN / HAN HAR STJÅLET MORS INVENTAR / OG SMIDT HENDES TØJ UD AD VINDUET / HAN Udsteder ET FORBUD / SÅ NU SES VI I SMUG NÅR DET RINGER UD TIL FRIKVARTER” på siden 22.

På siden 76 i den først digtsamling, ”ALLAH ER UVIDENHED” bruger Yahya stødende ord overfor imam og muslimer: ” [...] / EN LANGSKÆGGET TOSSE PRÆDIKER FRA EN MÆLKEKASSE / EN PILGRIM HAR BRAGT / ARSENIKFORURENET ZAMZAMVAND HJEM I COLAFLASKER / [...] / VI SPISTE I ALLAHS NAVN OG ALTID MED HØJRE HÅND / MEN HVORNÅR BAD JEG SIDST FEM GANGE OM DAGEN / NU ER DER KUN PANSERSVIN I MINARETERNE”. Det lyder bitter og ligesom deres tro er en fremstilles.

Han erklærer sig også skyldig ligesom andre muhamedanere i følgende digt, der hedder ”JETLAGFORMØRKELSE” på siderne 89-90, i den først digtsamling:

” [...] / JEG NEDSKREV SYNDERNE / OG SENDTE DEM TIL KORREKTUR HOS PROFETERNE / JEG FRIGAV SYNDERNE SAMVITTIGHEDEN SOM ER RÅDDEN / [...] / OG JEG VIL SY DEN PÅ / JEG VIL SNYDE ALLAH IGEN! / [...] / DERES FORPLANTNING I MIN SJÆL / HVIS JEG KAN GØRE KRAV PÅ DEN I DETTE ÅRHUNDREDE / MIN KOKAINSJÆL MIN INTERNETSJÆL / MIN PORNOSJÆL MIN PENGESJÆL MIN FÆNGSELSSJÆLE / TAG MIG ENDELIG TIL FANGE / JEG HAR FLEST FÆTRE PÅ DEN SKYLDIGE SIDE AF HEGNET / [...] / GIV MIG TAVSHEDEN / VOLDTAG MIN KROP FØR ALLAH GØR DET / [...]

Han kendte allerede på dette tidspunkt konsekvenser af sine handlinger, og at Allah må straffe ham alligevel.

På siderne 122-128 i LANGDIGT” i den første digtsamling:

”[...] / OG PÅ ISLAMISK STADIG BESTEM / MIG JEG SIGER TIL EN PERKER / [...] / DIG DU VIL HA KNIV I LOMMEN / DIG DU VIL GÅ IND I FOLK / OG SPRØRG OM DE HAR PROBLEM / SELVOM DEN ENESTE PROBLEM DEN ER DIG / DIG DU VIL HA DANSK FISSE / TIL DU VIL HA MIN SØSTER / DIG MED DIN ENE SMAGSLØG / DU NYDER ZAMZAM / MED DIN ANDEN DU NYDER SPRUT / [...] DIG DU ER MUSLIM? / [...] / FLYTTER IND I HANS KRIMINELLE KVADRATMETER / OG LAVER DEM OM TIL HELLIG KVADRATMETER / [...] / MIG JEG PISSER PÅ ALLAH OG PÅ HANS SENDEBUD / OG PÅ HANS ALLE MULIG UDUDELIG DISCIPLE / [...]”

Yahya kritiserer muslimer som han voksede op med, da de stadig er forpligtet til deres tro, mens de begår bedrageri. De synder, men derefter beder og tror for at blive hellige igen.

Han er vred, hvor hykleriske troende og muslimer kan være.

Yahya Hassan viser ikke meget kærlighed følelser overfor mennesker. Han viser ikke empati eller sympati mod dem. Han hader jo sin far, han er ked af sin mor. Men han ser ud til at bekymre sig om sin søstre og brødre. Han forklarede det også i sit interview ”Jeg er fucking vred på mine forældres generation” i avisen Politiken.

”JEG ELSKER JER IKKE FORÆLDRE JEG HADER JERES ULYKKE” på siden 87, i den første digtsamling.

Med hensyn til muslimer generelt, betragter han dem som gennemført hykleriske og volde.

”JEG HADER JERES TØRKLÆDER OG JERES KORANER / OG JERES ANALFABETISKE PROFETER/ [...] /JERES SKAVANKER OG JERES BØNNER OG JERES BISTAND / JEG HADER DET LAND SOM VAR JERES / OG DET LAND SOM BLEV VORES / DET LAND SOM ALDRIG BLIVER JERES / OG DET LAND SOM ALDRIG BLIVER VORES” på sammen siden.

Han udtrykker sit had til religion, som hans forældre har påtvunget ham. I artiklen ”Jeg er ikke racist” siger Yahya at han hellere vil kalde det en religionskritik, end en islamkritik (Vesterløkke, 2014)

I den ”GERNINGSSTEDER” i den sidste digtsamling skriver han: ” [...] / JEG FORSVANDT MENS DE DRØFTEDE GUD EKSISTENS / JEG VAR VANTRO PÅ BEDETÆPPET SÅVEL SOM PÅ KIRKEBÆNKEN / VOLD ER VALID VALUTA / NÅR

PENGENE IKKE RÆKKER / NÅR SPROGET SLÅR SPRÆKKER / OG INTELLIGENS OG GODE ARGUMENTER IKKE GÆLDER / [...]"

Yahyas verden ser ud til at være styret af vold. Han har opgivet sin tro og Gud for længe siden. Han har prøvet at kæmpe imod hykleri og kriminalitet med ord, han har forsøgt at kæmpe med tavshed og tålmodighed, der er betalt penge, men det er ikke nok. Når det er tid til at beskytte sig selv mod vold, kan intet andet end vold hjælpe.

Men samtidig forstår han forskellen mellem sand muslim, der lever roligt langt i øst og muslimer med krigstraumer, der er flygt fra flygtningelejr. Han siger selv i interviewet "Poem of Rages" at problemet er ikke kun religion. Han siger at vi må se den i sociale kontekst, hvor de religiøse mennesker finder selv med, og i deres baggrund. De er ikke kun muslimer, men de er voldige muslimer. Det kommer ikke fra religion, det kommer fra forskellige oplevelse af krig.

"[...] / KRIGEN ER STADIG I JER [...]" på siden 7, i den første digtsamling.

Der kan man kun forestille sig at palæstinensernes situation er vanskelig. Den igangværende krig ser ud til at være uendelig, og der er mennesker uden sted at være – intet hjem og ingen fred. Derfor påvirker det muslimer negativt.

I et af digtene i den sidste digtsamling, "DEMOKRATUR" på siderne 17-19 taler Yahya om indvandrere og deres historie:

"I GAZASTRIBEN BADER BØRNENE FOR FODEN AF KRIGSSKIBET/ GRANATERNE RAMMER DEM / [...] / FLYGTNINGE DRIVES SOM KVÆG OG TRANSPORTERES SOM SLAGTESVIN / [...] / MÅ GUDEN OG FANDEN FORBYDE DET I ENIGHED / KIRKEGÅRDENE BLEV STØRRE END BYERNE MENS / SVIGERMØDRE OG VÆRGER / [...] / RENDER MIG I RØVEN / [...] JEG BLEV FØDT SOM ET RESULTAT AF EN VOLDTÆGT / LIGESOME JESUS / [...] / GUDENS AFMAGT ER MAGT I MINE HÆNDER / DET HAR JEG TIL FÆLLES MED JER RØVHULLER / END IKKE ET KYSKHEDSBÆLTE KAN AFHOLDE MIG FRA AT BOLLE DIG / [...] / LAD DE FUCKING FLYGTNINGE DRUKNE PÅ HAVET / LAD OS GRAVE VOLDE LANGS/ GRÆNSEN OG KYSTLINJEN OG OPSTILLE ULVEGRAVE / RÆVESAKSE / OG MINDRE FÆLDER / TILEGNET ULEDSAGEDE FLYGTNINGEBØRN / OG LAD OS BYGGE KONTROLHUSE OG UDKIGSTÅRNE I GÅGÅDEN / [...]"

Det, han beskriver her, er vold og had overfor flygtninge. Men konteksten viser, at det er hans egen baggrund som en palæstinensisk flygtning, han taler om. Den del om de druknende flygtninge er åbenlyst ironisk og udtrykkes for en bitterhed. Han mener at religion har forårsaget krig og kriminalitet. Børn lider, men Gud kan ikke hjælpe. Uanset

om du er kristen eller muslim, er der mulighed for, at du udsættes for voldtægt som andre forbrydelser.

I den ”SYVSOVER” på siden 15: [...] JEG HAR LÆRT AT BUKKE OG NEJE FOR PØBLEN / KUN IDIOTER / VÆLGER KULDE OG KRIG / FREMFOR SOL OG FRED” i den sidste digtsamling, beskriver Yahya Hassan at, i stedet for at kritisere muslimer eller perkere, kritiserer han alle mennesker fra Mellem-øst, der kæmper for penge og magt.

Han understreger, at de kriminelle indvandrere er kriminelle, fordi de er krigstraumatiseret, og at problemet således ligger uden for dem selve, de er virkelige ofre, og derfor er digtene ikke racistiske eller rettet mod indvandrere.

Han udtrykker sine vrede og modsigelse overfor hans folk:

” [...] / JEG SATSER PÅ 1 ÅR / MIT MAGASIN ER PROPPET MED PATRONER / JEG BYDER PÅ EN LÅRSTREJFER OG EN FULDTRÆFFER / FUCKING PERKERE / TAG DET SOM EN TRUSSEL OG LÆG JER I SKJUL UNDER LIGENE / I DE DØDES BARAKKER / [...]” på siden 87, den sidste digtsamling

I interviewet med Martin Krasnik til Weekendavisen siger Yahya, at folk ser ham som en forræder og en frafalden præmie-perker. Han siger at han har tabt sin tolerance over for folk, hvis nogen bare tænker på at nærme sig, så smadrer han dem.

4.3 Sammenligning af to digtsamlinger og diskussion

De begge to digtsamlinger indeholder en masse selvbiografiske digte, der drejer om forskellige aspekter. Yahya Hassan ønskede at udtrykke sig om bestemte ting i livet: ghettoer, indvandrere, islam folk, kriminalitet, vold, sin identitet. Yahyas digte tager sit udgangspunkt om ghettoer og indvandrere i begge digtsamlinger, men vi kan se den lille ændring af emnet.

I den første digtsamling beskriver han sin barndom, oplevelse i ghettoen, volden i hjemmet.

I de fleste digte kritiserer Yahya Hassan hans forældre, der tvang deres gud Allah og tro på ham. Han beskriver konsekvenserne, og hvordan han endelig integrerer sig i dansk kultur. Han er nu i stand til at se den negative side af nydanskere. Han slutter sin debutsamling

med "LANGDIGT" på siderne 115-140, hvor han kritiserer muslimer og beskylder dem for at være hykleriske.

Den sidst digtsamling er en efterfølger til den først og han fortsætter med fortællinger af sit liv efter han blev til den 18-årige berømte digter med politibeskyttelse til han begår en forbrydelse og bliver fængslet. Den anden samling lyder mere kritisk overfor folk generelt men han udtrykker ikke så meget sit had eller racismen som i den første digtsamling.

Den anden digtsamling er mere personlig og temaer varierer fra personlige udtryk, livserfaringer fra observation af krig og sorg. Han udtrykker ikke sin vrede mod muslimer, men han sørger over sine familierelationer. Han har tabt dem og ved ikke noget om dem, hvor er de, hvordan de lever. Han har sagt til Weekendavisen at sin far er væk og han ved ikke, hvor sin far er. Han forsætter at han har tre halvsøskende og han ved ikke, hvor de er, om far behandler dem lige så skidt, som de andre blev behandlet. (Krasnik 2019)

Undersøgelse viser, at han vil bare udtrykke sig, hvor ked af det han er på sit folks vegne, og for at beskrive deres opførsel i Danmark.

5. Konklusion

I konklusion er Yahya Hassans digte tilsyneladende racistisk og lyder kritisk overfor muslimer. Yahya Hassan bruger politisk ukorrekte ord og udsagnene til at udtrykke sine følelser, og angriber bestemte grupper i samfundet. Han udtrykker sit had mod muslimer og islam. I den vurdering af den tekstuelle kontekst viser et helt billede af Yahya Hassan afstand til religion og generelt overfor folk, som brugt magt i Guds navn. Yahya Hassans kamp går mest på det hykleriske i den uoverensstemmelse der findes mellem religion og levemåde, mellem hensigt og virkelighed, blandt muslimske nydanskere.

Yahyas afstand af religion blev påvirket af hans forældre. Koranen og bøn var almindelige i det daglige liv, og Allah havde planer for alle. Men han følte, at det ikke er den almægtig gud, det var hans forældres gud. Hans forældres gerninger var ikke i overensstemmelse med Koranens vilje. De syndede, fordi de senere kunne på fredagsbønner vaske synden af sig. Yahya Hassan kritiseres muslimers hykleri og begynder at gøre oprør mod det, og samtidig bevæger han sig mod en kriminel løbebane.

Den analyse viser, at den sidste digtsamling adskiller fra den første i forhold til antallet af digte med islamkritisk indhold. Der findes digte med religiøskritiske emner, men der er ikke så mange end i den først digtsamlingen. Først og fremmest handler Yahya Hassans digte om hans liv og oplevelser. Den sidste digtsamling fokuserer mere på hans folk. Han undersøger de problemer, der har skabt revner i det islamiske folk. Hassan havde en ægte følelse af retfærdighed, og han var oprigtigt bekymret for samfundet og sin familie.

Hele billedet af digtene viser os faktisk, at han og mange muhamedaner også er martyrer, for den hellige krig, der er forårsaget af forskelle i religion og misforståelse. Han vil vise hele verden, at religion har forårsaget krig og lidelse, og i denne krig har han taget en position som et poetisk maskingevær, og han vil ændre verden. Ved brug af ord udtrykker han sine følelser i sin egen magt, ikke Guds magt, ikke demokratiets magt.

Han var et strålende intellekt, men han var faktisk også en sårbar sjæl og en ung digter, der levede en sandt liv. Han føler sig begrænset af samfundets forventninger og normer og han forsøger at bryde fri fra disse begrænsninger på en usædvanlig og kontroversiel måde.

”Jeg håber, at folk får en forståelse af, hvem jeg er, og hvad det egentlig er, jeg gerne vil med det, jeg laver. Så folk ikke bare tror, at jeg er racist og islamkritiker.” Yahya Hassan¹⁰

¹⁰ Hentet fra artikel ”Yahya Hassan: Jeg er ikke racist” af Vesterløkke, Sif, Ulrik Stadler Bang, DR 2014

6. Resüme

Yahya Hassan – kirjanduslik raskekahurvägi, poeetiline kuulipildur.

Bakalaureusetöö, Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkond, maailmakeelte ja kultuuride kolledž, skandinavistika osakond, Tartu 2020. Autor Evely Peterson, juhendaja Daniel Sävborg. LK 38.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli uurida Taani luuletaja Yahya Hassani (1995–2020) luulekogusid ja analüüsida tema luuletuste sisu. Yahya Hassan oli palestiina päritolu luuletaja, kes kasvas üles Taanis Aarhuse getopiirkonnas moslemitest sõjapõgenike perekonnas. (Rosengreen, 2013) Tuntuks sai ta oma esimese omanimelise luulekoguga, mis ilmus aastal 2013. Kuus aastat hiljem, aastal 2019, tuli Hassanil välja ka teine, samuti omanimeline ja ühtlasi viimane luulekogu tema eluajal. Tema looming sai väga populaarseks ning seda kasutati Taani ühiskonnas tulistes aruteludes integratsiooni, rassismi ja sõnavabaduse teemal. (Bredal, 2013) Yahya Hassanit on süüdistatud rassistlikes aktsioonides, tema loomingut peetakse mitmetes meediakajastustes üldiselt islamikriitiliseks. (Vesterlørkke jt, 2014)

Minu töö keskendus kolmele peamisele uurimisküsimusele:

1. Millised kokkupuuted on Yahya Hassanil religiooniga ja kuidas peegeldab ta luuletustes oma suhet islami kultuuriga?
2. Kas tema luuletused on moslemiühiskonna suhtes kriitilised? Mil viisil see kriitika avaldub?
3. Kas tema luuletused on rassistlikud? Mil viisil rassism neis avaldub?

Selles töös on võrreldud mõlemat Yahya Hassani luulekogu ja analüüsitud neis avaldatud luuletuste sisu, samuti nendes kandvaid sõnumeid, mis viitavad rassismile või kriitikale religiooni suhtes.

Luulekogude analüüsimiseks kasutas siinkirjutaja kvalitatiivset sisuanalüüsi, mis on kommunikatiivset konteksti arvestav, intensiivne ja võrdlemisi paindlik tekstianalüüs, milles järgitakse süstemaatilisi reegleid tekstide sisu ja tähenduste kodeerimiseks. Luuletuste kodeerimiseks on järgitud manifestse sisu analüüsitehnikat, st kasutanud teksti eksplitsiitsed, otseselt väljaöeldud osasid, mida edastatakse eelkõige verbaalsete väljendusvahendite abil, ning sisuanalüüsis kasutatud latentse sisu analüüsi, st analüüsitud teksti varjatud, implitsiitsed, sõnaselgelt väljaütlemata ja/või kontekstist sõltuvad tähendusi. (Kalmus 2015)

Analüüsist selgus, et Yahya Hassani luuletustes leiduvad teatud märksõnad (mis viitasid religioonile, perekondlikele ja etnilistele teemadele) esinesid 14% positiivses, 57% negatiivses ja 29% neutraalses kontekstis. Arvestades luuletuses kasutatavaid ebapoliitilist ja selgesõnaliselt vihkamist õhutavat keelt, võib pealtnäha öelda, et Yahya Hassani looming on rassistlik ja islamivastane. Kuid lähilugemisel luuletuse eksplitsiitse sisu tõlgendamisel kritiseerib Yahya pigem religiooni ja inimesi, kes kasutavad oma võimu ära

Jumala/Allahi nimel, viidates nimelt Ida-Aafrika ja Araabia poolsaarel toimuvale religioonist ajendatud kodusõjale palestiinlaste ja iraanlaste vahel, mis on põhjustanud mõlemale rahvale kannatusi. Eelkõige peegeldub Hassani luuletuses tema isiklik elu. Tema kokkupuuted islamikultuuriga on eelkõige tema perekonna kui moslemitest põgenike kaudu. Hassani kriitika religiooni suunas on põhjustatud perekonna poolt pealesunnitud usust ning rassistlikku kõnepruuki kasutab ta nii-öelda getopiirkonnas elavate töötute ja sotsiaalmakse väljapetvate inimeste suhtes, sõltumata nende rassist.

Yahya Hassan oli vastuoluline noor hing, kelle eesmärk polnud õhutada viha ja vaenu, vaid pigem leidis ta luuletades, et saab väljendada oma tõelisi tundeid. Valgustades inimeste paremaid ja pahemaid pooli ja kritiseerides religiooni, tulistas ta valusalt ausaid sõnu nagu kuulipildur.

7. Litteraturliste

Primær litteratur

Hassan, Yahya (2013). Yahya Hassan. Digte. Gyldendal (e-bog)

Hassan, Yahya (2019). Yahya Hassan 2. Digte. Gyldendal (e-bog)

Sekundær litteratur

Borgerforslag.dk: Tørklæde-forbud for offentligt ansatte, uden dato, hentet fra <https://www.borgerforslag.dk/se-og-stoet-forslag/?Id=FT-01333> den 23.07.2020

Bredal, Bjørn (12.12.2013). ”Ytringsfrihedsnarkomaner”. Politiken, hentet fra <https://politiken.dk/debat/signatur/art5603640/%C2%BBYtringsfrihedsnarkomaner%C2%AB> den 17.08.20

Danmarks Riges Grundlov, Kapitel VIII, hentet fra <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/1953/169> den 17.08.20

Danske Love, hentet fra <https://danskelove.dk/straffeloven/266b> den 17.08.20

DDO = Den Danske Ordbog, <https://ordnet.dk/ddo>

Ertmann, Berit (07.05.14). Yahya Hassan bliver kandidat for Nationalpartiet. Jyllandsposten, hentet fra <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE7605139/Yahya-Hassan-bliver-kandidat-for-Nationalpartiet/> den 17.08.20

Fenger-Grøndahl, Malene (2011): Tørklædedebatten. *iBureauet/Dagbladet Information*, hentet fra <https://faktalink.dk/titelliste/tdeb> den 23.07.2020

Fenger-Grøndahl, Malene (2010): Muhammed-krisen *iBureauet/Dagbladet Information*, hentet fra <https://faktalink.dk/titelliste/muha00> den 23.07.2020

Frandsen, Søren / Camilla Therkelsen / Emma Bjerg Nielsen (05.05.2020). ”Yahya Hassan er blevet begravet”. *TV2 Østjylland*, hentet fra

<https://www.tv2ostjylland.dk/tv2dk/yahya-hassan-begravet-foran-et-hav-af-mennesker>
den 21.07.2020

Gormsen, Cecilie (10.02.2016). Yahya Hassan ekskluderet fra Nationalpartiet. Altinget, hentet fra <https://www.alinget.dk/artikel/yahya-hassan-ekskluderet-fra-nationalpartiet>
den 17.08.20

Gregersen, Lisa (03.10.19). Litteratur om Yahya Hassan. Litteratursiden, hentet fra <https://litteratursiden.dk/artikler/litteratur-om-yahya-hassan> den 17.08.20

Gyldendal Medie (2019): Yahya Hassan, hentet fra <https://www.gyldendal.dk/forfattere/yahya-hassan-fl11751> den 17.08.20

Henriksen, Mette Østgaard (14.11.19). Anmeldelse af Yahya Hassan 2. Litteratursiden, hentet fra <https://litteratursiden.dk/index.php/boeger/yahya-hassan-2-digte> den 17.08.20

Islam.dk: Muslimer i Danmark, uden dato, hentet fra <https://www.islam.dk/muslimer-i-danmark/> den 22.07.2020

Kalmus, Veronika, Anu Masso, Merle Linno (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. Sotsiaalse analüüsimeetodite ja metodoloogia õpibaas, hentet fra <https://sisu.ut.ee/samm/kvalitatiivne-sisuanalyys> den 27.07.2020

Krasnik, Martin (08.11.2019). Yahya Hassan: ”Jeg blev træt af at være præmie-perkeren”. *Weekendavisen*, 2019. Hentet fra <https://www.weekendavisen.dk/2019-45/boeger/jeg-blev-traet-af-at-vaere-praemieperkeren?token=74d45ac345964e00a13288f6fccc1f3f.1597657675092&tracked&user=74d45ac345964e00a13288f6fccc1f3f&product=> den 16/08/20

Kristensen, Nikolaj Rodkjær (24.04.20). Hvor mange muslimer er der i Danmark? *Mandag Morgen*, hentet fra <https://www.mm.dk/tjekdet/artikel/hvor-mange-muslimer-er-der-i-danmark> den 22.07.2020

Nordic Samarbejde, uden dato hentet fra <https://www.norden.org/da/nominerede/yahya-hassan> den 17.08.20

Rosendhal, Natalie Yahya / Louise Schou Drivsholm(23.10.2019). Hvordan er det gået til, at 17 procent vil have muslimske indvandrere ud af Danmark? *Information*, hentet fra

<https://www.information.dk/indland/2019/10/hvordan-gaaet-17-procent-muslimske-indvandrere-danmark> den 22.07.2020

Rosengreen, Louise (2013). Yahya Hassan. *iBureauet/Dagbladet Information*, hentet fra <https://forfatterweb.dk/oversigt/hassan-yahya> den 21.07.2020

Sofie Tholl: Racisme i Danmark i Information i 2013, hentet fra <https://faktalink.dk/titelliste/racisme-i-danmark> den 23.07.2020

Søby, Kasper (16.10.2014): VIDEO Nationalpartiet præsenterer partiplan: Sådan kommer vi i Folketinget. *DR*, hentet fra <https://www.dr.dk/nyheder/politik/video-nationalpartiet-praesenterer-partiplan-saadan-kommer-vi-i-folketinget> den 10.08.20

Tarek, Omar (05.10.2013). Yahya Hassan: ”Jeg er fucking vred på mine forældres generation”. *Politiken*, hentet fra: <https://politiken.dk/debat/art5589226/%C2%BBJeg-er-fucking-vred-p%C3%A5-mine-for%C3%A6ldres-generation%C2%AB> den 10.08.20

Tarpgaard, Jakob Lyders (07.11.2019). Efter seks år med vold, trusler og livvagter: Yahya Hassan klar med ny digtsamling. *DR*, hentet fra <https://www.dr.dk/nyheder/kultur/boeger/efter-seks-aar-med-vold-trusler-og-livvagter-yahya-hassan-klar-med-ny> den 17.08.20

Vestergaard, Nicoline (10.02.16): Yahya Hassan: Fra lovende digter-debutant til slåskampe og skudepisoder. *DR*, hentet fra <https://www.dr.dk/nyheder/indland/yahya-hassan-fra-lovende-digter-debutant-til-slaaskampe-og-skudepisoder> den 25.07.20

Vesterlørkke, Sif / Ulrik Stadler Bang (29.08.2014). Yahya Hassan: ”Jeg er ikke racist”. *DR*, hentet fra <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/yahya-hassan-jeg-er-ikke-racist> den 17.08.20

Wagner, Marc-Christoph (2014). Yahya Hassan Interview: Poems of Rage. *Louisiana Museum of Modern Art*, 2014. Hentet fra <https://www.youtube.com/watch?v=1HE6ZsH8ldU> den 01.07.2020

Mina, Evely Peterson, kinnitan, et olen bakalaureusetöö kirjutanud iseseisvalt. Kõikidele kasutatud materjalidele, teiste autorite väidetele ja arvamustele on nõuetekohaselt viidatud.

Evely Peterson

23.08.2020

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Evely Peterson

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose "Yahya Hassan – Et litterært hangarskib, et poetisk maskingevær: Analyse af Yahya Hassans digtsamlinger", mille juhendaja on Daniel Sävborg, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Evely Peterson

23.08.2020